

Document: procedure schooladvies schoolverlaters
Datum: 3 december 2015
Versie: definitieve versie

Inleiding

De overheid heeft bepaald dat alle leerlingen een eindtoets moeten maken (“Toetsbesluit PO,” 2014). Het schooljaar 2014-2015 is een overgangsjaar. Daarna zijn basisscholen verplicht om een genormeerde toets te gebruiken. In dit toetsbesluit is ook een tijdpad opgenomen en is de positie van basisscholen gedefinieerd.

De Inspectie van het Onderwijs heeft in 2014 een rapport uitgebracht over de kwaliteit van het basisschooladvies (Onderwijs, 2014). Een beperkte samenvatting is als volgt. Kinderen met laagopgeleide ouders maken meer kans om een lager advies te krijgen. Kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte en kinderen met een vertraagde ontwikkeling lopen dit risico ook. Er zijn weinig verschillen voor allochtone of autochtone kinderen. Jongens lopen over het algemeen meer kans een lager advies te krijgen. Daarnaast valt op dat leerlingen met een kader-basisniveau een hoger advies krijgen. Opvallend is nog te noemen het effect van een hoger advies op basis van Eindscore. Deze leerlingen blijken op het hoger niveau te kunnen functioneren.

Uit dit rapport blijkt ook dat ouders (sterkere) druk uitoefenen op de basisschool. Basisschool de Leilinde heeft in januari 2013 (Ham, 2013) een beleidsdocument gemaakt die als basis dient voor deze aanpassing.

In de visie van de school is verwoord dat leerkrachten oog hebben voor verschillen bij kinderen. Een ander streven is om samen sterk te zijn en dat we een deskundig team vormen.

Naast het formele kader is het van belang dat ouder(s)/kind en school in hun juiste rol blijven en dus een eigen verantwoordelijkheid nemen. Het streven van de school is niet om consensus te bereiken met ouder(s) en kind. Het uitgangspunt is dat de school een adequate procedure hanteert om tot een definitief schooladvies te komen en dat een eventuele afwijkende mening van ouder(s) of kind gerespecteerd wordt.

Procedure

Groep 7:

In groep 7 worden ouders en kinderen uitgenodigd voor een informatieavond over het voortgezet onderwijs. Deze avond is omstreeks oktober.

De globale inhoud van deze avond is een eerste uitleg over de schoolverlatersprocedure. Op hoofdlijnen krijgen ouders en leerlingen informatie over de verschillende vormen van voortgezet onderwijs. Er is ook uitleg over voorbereidende activiteiten zoals het gebruik van een methodiek. Momenteel wordt het lesprogramma Tjoezz gebruikt. Ook worden ouders en leerlingen, op hoofdlijnen, geïnformeerd over het onderwijskundig rapport en de interpretatie van een eindtoets. Tenslotte worden ouders en leerlingen geattendeerd op open dagen van scholen van voortgezet onderwijs.

In de tweede helft van het schooljaar krijgen de leerlingen onderwijs met het eerdergenoemde programma Tjoezz. Er is afstemming over de te behandelen hoofdstukken met de groepsleerkrachten van groep 8.

Op het einde van het schooljaar formuleren de leerkrachten van groep 7 géén schooladvies naar ouder(s) of kinderen. Er is wel ruimte om in een spontaan gesprek een mening te geven. Dat wordt dan ook als zodanig aan ouders medegedeeld.

Natuurlijk zijn de leerkrachten van groep 7 wel verantwoordelijk voor een goede overdracht; tenminste gebeurt dat schriftelijk, als een notitie in het leerlingvolgsysteem. Een mondelinge toelichting bij de overdracht van groep 7 naar groep 8 gebeurt altijd.

De leerkrachten van groep 7 attenderen ouders van zgn. “zittenblijvers” dat deze kinderen 8 jaar onderwijs hebben genoten en dat ze eventueel in aanmerking kunnen komen voor de schoolverlatersprocedure. Deze leerlingen worden bij aanvang van het schooljaar van groep 7 door de groepsleerkracht gesignaleerd. De leerkracht geeft deze informatie door aan de intern begeleider. Deze houdt het overzicht bij.

De groepsleerkracht bespreekt dit met de ouders en laat de ouders beslissen of hun kind wel of niet uitstroomt. Als het besluit van de ouders is dat het kind uitstroomt, wordt onderstaande procedure voor groep 8 gevolgd.

Groep 8:

In groep 8 wordt de informatieavond herhaald maar nu worden de onderwerpen meer uitgediept. Deze avond wordt ook eind oktober gehouden. Kinderen en ouders krijgen daarbij een overzicht van de geplande activiteiten.

Specifieke gespreksonderwerpen voor die avond zijn:

Het onderwijskundig rapport en de interpretatie van de uitslag van de onafhankelijke toets (“poppetjes”-schema).

Ook is bepaald dat het voortgezet onderwijs op voorhand geen toetsen afneemt, zie:

<http://www.nieuweregelingovergangvo-vo.nl/toelating-vo/#geen-extra-toetsen>. Wel

mogen scholen voor voortgezet onderwijs individuele toetsen afnemen van de zgn. zorgleerlingen, op sommige vo-scholen worden deze leerlingen als “plusleerlingen” aangeduid. Deze leerlingen worden vroegtijdig gesignaleerd door onze school en aangemeld bij het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs. Dat samenwerkingsverband hanteert een eigen procedure. Een onderdeel van deze procedure is dat deze leerlingen, met toestemming van ouders, worden getoetst om ouders en school de juiste leerweg en ondersteuning te adviseren.

Binnen een tijdsbestek van 6 tot 8 weken, na aanvang van het schooljaar, is er een overleg tussen de groepsleerkrachten van groep 6, 7, 8 met de intern begeleider.

Het doel van dit overleg is dat de leerkrachten, gezamenlijk, tot een preadvies komen.

Het is van belang om dit overleg in deze tijdspanne te organiseren; daardoor kunnen leerkrachten hun rol vervullen nl. de leerkrachten van groep 6 en 7 voeden de leerkrachten van groep 8. Het is juist wenselijk dat de rol van de leerkracht van groep 8 meer ontvangend is dan inhoudelijk toevoegend.

De intern begeleider is waakzaam op aspecten zoals: jongen/meisje, allochtoon/autochtoon, vooropleiding ouders, kinderen met specifieke ondersteuningsvragen of vertraagde ontwikkeling dat deze in het juiste perspectief worden beoordeeld.

In dit overleg worden bronnen gebruikt zoals de observaties door de leerkrachten op het gebied van werkhouding en motivatie, doorzettingsvermogen, taakgerichtheid, het niveau van samenwerking met anderen, het leerlingvolgsysteem voor zowel de didactische als de sociaal emotionele ontwikkeling. Daarbij is informatie vanuit het lesprogramma Tjoezz ook onontbeerlijk. De kern van dat programma is dat kinderen, samen met hun ouders, zich oriënteren op aspecten zoals interessegebieden, motivatie-aspecten, sterke punten van kinderen. Door het huiswerk en de interactie wordt het denken zowel bij kinderen als ouders gestimuleerd.

Het streven is om tot een enkelvoudig advies te komen bijv. HAVO. Een dubbelvoudig advies is toegestaan voor maximaal twee schooltypen bijv. HAVO/VWO.

Het preadvies wordt bij iedere leerling in het leerlingvolgsysteem genoteerd. De groepsleerkracht is hiervoor verantwoordelijk.

In dit overleg komt ook aan de orde welke soort toets iedere leerling maakt; de niveau- of de basistoets en of er aangepaste versies afgenomen dienen te worden (gesproken, vergroot, zwart-wit), de luisterversie voor dyslectische kinderen (op basis van een dyslexieverklaring) of op andere gronden die op een (wettelijk) basis zijn gebaseerd.

De leerkrachten van groep 8 werken in de periode september – januari het programma Tjoezz in hun klas af. Daarnaast kunnen leerkrachten met leerlingen nog (individuele) gesprekken voeren.

Begin november bezoeken kinderen, samen met hun leerkracht, scholen voor voortgezet onderwijs in de regio.

Als ouders of kinderen nog behoefte hebben aan een oriënterend bezoek aan andere scholen van voortgezet onderwijs dan werken we daaraan mee.

Uiterlijk medio november worden ouders en kinderen geïnformeerd over het preadvies van school. In principe zijn kinderen bij dit preadvies geheel of gedeeltelijk aanwezig. Dat wordt tussen ouders en leerkrachten afgestemd. Tijdens dit overlegmoment bespreekt de leerkracht met de ouders ook de wijze waarop de kinderen worden getoetst: basis- of niveautoets, luistertoets voor dyslectische kinderen.

De groepsleerkracht noteert in een gespreksnotitie de reacties van de ouders en eventueel kinderen. Tevens noteert de groepsleerkracht de instemming van de ouders m.b.t. de gebruikte toets.

De groepsleerkracht geeft de aantallen en gebruikte toetsen door aan de intern begeleider zodat deze de controle kan uitvoeren. De intern begeleider laat vervolgens de administratief medewerkster de toetsen bestellen. Uiterlijk medio januari wordt de bestelling geplaatst.

De groepsleerkracht van groep 8 heeft de ruimte om het schooladvies, op basis van zijn/haar informatie, bij te stellen. De redenen hiervoor kunnen divers zijn: bijvoorbeeld een bijstelling naar aanleiding van de LOVS-toetsen, bijstelling door veranderd gedrag van de leerling, bijstelling omdat het preadvies te breed was geformuleerd.

In deze periode wordt ook het onderwijskundig rapport samengesteld door de administratief medewerkster en groepsleerkracht. De uitgangspunten van het onderwijskundig rapport zijn dat die relevante en actuele informatie bevat. De samenstelling van het rapport is een verantwoordelijkheid van school. Met andere woorden: ouders kunnen géén inhoudelijke wijzigingen eisen. Ze zijn wel gerechtigd om hun zienswijze toe te voegen.

Afhankelijk van de voorjaarsvakantie worden de definitieve adviesgesprekken in de eerste helft van februari gevoerd. Ook bij deze gesprekken zijn kinderen en ouders aanwezig. De groepsleerkracht formuleert het definitieve schooladvies. Vooraf is daar afstemming over geweest met de intern begeleider (en/of directie). De directie ontvangt het definitieve advies vooraf van intern begeleider.

De regelgeving (“Toetsbesluit PO,” 2014) geeft aan dat het advies van de basisschool voor 1 maart bekend moet zijn bij ouders en kinderen.

Het definitief advies wordt genoteerd. Vervolgens wordt dit administratief verwerkt en deze informatie wordt gebruikt voor het interne kwaliteitssysteem.

In het definitieve adviesgesprek wordt het onderwijskundig rapport toegelicht en uitgereikt. De ouders worden gewezen op de mogelijkheid om het onderwijskundig rapport aan te vullen met eigen bevindingen.

In maart worden de eindtoetsen afgenomen. Als de uitkomst van de eindtoets hoger is dan de school verwachtte dan is de school verplicht om het advies te heroverwegen. Dat kán leiden tot een aanpassing van het schooladvies. De procedure hiervoor als volgt. Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek en uitgelegd dat het schooladvies heroverwogen moet worden. De ouders zijn dan in de gelegenheid om hun zienswijze kenbaar te maken.

Vervolgens bespreken groepsleerkracht, de intern begeleidster en een directielid, in een eigen overleg, de gronden van het definitieve schooladvies en (her)wegen deze in het licht van de uitkomst van de eindtoets.

In deze heroverweging is aandacht voor: de prestaties van rekenen, taal, spelling, lezen van het LOVS, de informatie van het sociaal emotioneel programma: Zien, eventueel beschikbare uitslagen van (intelligentie) onderzoeken, aspecten zoals inzet, doorzettingsvermogen, planningsvaardigheden, metacognitieve vaardigheden van het kind.

Tevens komen de argumenten van de ouder (of kind) aan de orde. Die worden genoteerd. Bij deze heroverweging is ook aandacht voor de mogelijke “blinde” vlekken zoals aangegeven in het onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs.

De directeur neemt formeel het besluit t.a.v. het definitieve en heroverwogen advies. Het uitgangspunt is dat dit besluit genomen wordt met de gehele instemming van groepsleerkracht en intern begeleidster.

Het heroverwogen advies wordt zowel mondeling als schriftelijk met de ouders gecommuniceerd. Daarin is een onderbouwing te vinden en wordt er een relatie gelegd naar de argumenten van de ouders.

Evaluatie schoolverlaters(procedure)

In mei vindt er een terugkoppeling plaats over de schoolverlaters. Enerzijds is er een samenvatting van de afgegeven schooladviezen. Daarnaast is besproken in welke mate de wensen van ouders en/of kinderen in overeenstemming zijn met het schooladvies. Natuurlijk wordt de uitslag van de Eindtoets besproken en kunnen opvallende zaken gesignaleerd worden zoals bijvoorbeeld sterk afwijkend scores, mogelijk aandachtsgebieden voor het reguliere onderwijsprogramma.

Daarbij komt ook aan de orde in hoeverre het schooladvies voorspellend is geweest voor leerlingen over een tijdsbestek van drie jaar. Met andere woorden: zitten leerlingen na drie jaar op de geadviseerde vorm van voortgezet onderwijs.

Verantwoording

In de schoolgids worden kwantitatieve gegevens opgenomen zoals uitstroomgegevens per schooltype. De score van de Eindtoets wordt opgenomen. Deze gegevens worden over een tijdsbestek van drie jaar gepresenteerd. Tevens wordt in de schoolgids opgenomen dat er een procedure “schooladvies schoolverlaters” is.

Ondersteuning leerkrachten groep 8

De leerkrachten van groep 8 worden door collega-leerkrachten ondersteund bij het formuleren van het preadvies.

De intern begeleidster bewaakt de kwaliteit van de genomen adviezen en besluiten.

De mogelijkheid is er om leerkrachten in de periode 2014-2019 jaarlijks te ondersteunen met een training in gespreksvoering, één dagdeel.

Stappenplan schematisch:

Wat	Wie
Groep 7: begin schooljaar: groepsleerkracht inventariseert in groep 7 de zittenblijvers en geeft dit door aan de intern begeleider	Lkr.
Groep 7: oktober-feb: informatieavond globale informatie v.o.	Lkr
Groep 7: april-mei: gebruik van Tjoezz, eerste drie hoofdstukken	Lkr
Groep 8: begin oktober: pré-advies formuleren, notatie overzichtsformulier, zie bijlage	Lkr groep 6, 7, 8 en I.B.-er
Groep 8: gebruik van Tjoezz, de laatste drie hoofdstukken	Lkr gr. 8
Groep 8: begin-medio oktober: informatieavond verdiepende informatie voortgezet onderwijs: zie hierboven	Lkr gr. 8
Groep 8: november: bezoek school voortgezet onderwijs	Lkr
Groep 8: november: (her)overweging door groepsleerkracht -> preadvies -> notatie op overzichtsformulier	Lkr informeert IB-er
Groep 8: november: preadviesgesprek met ouders en kind, toestemmingsformulier onderzoek	Lkr
Groep 8: november: opstart samenstelling onderwijskundige rapporten	Admi-lkr gr. 8
Groep 8: november aanmelding "zorg/plusleerlingen onderzoek bij v.o.	Lkr.
Groep 8: januari: reguliere LOVS-toetsen, bijstelling preadvies -> definitief schooladvies	Lkr (- I.B.-er) en dir.
Groep 8: begin-medio januari, bestelling toetsen en de verschillende versies	I,B. -> Admi
Groep 8: begin tot medio februari: definitieve adviesgesprekken met ouders en kind, overhandiging onderwijskundig rapport	Lkr gr. 8
Groep 8: 1 maart: (administratieve) verwerking van de definitieve adviezen	Admi
Groep 8: maart: Eindtoets	
Maart-april: ouders melden hun kind aan bij het voortgezet onderwijs	
April: eventueel procedure heroverweging inwerking stellen	Lkr – IB – dir
Mei: administratieve verwerking: schoolgids, intern kwaliteitssysteem verwijzing	Adm
Mei-juni: bespreking van de gegeven adviezen (samenvatting), score Eindtoets	Dir

Literatuur

Ham, N. (2013). *Advies voortgezet onderwijs voor leerlingen van groep 8*.

Onderwijs, I. van het. (2014). *De kwaliteit van het basisschooladvies*.

Toetsbesluit PO. (2014). Retrieved from

http://wetten.overheid.nl/BWBR0035216/geldigheidsdatum_01-12-2014